

บทที่ 1

บทนำ

มันฝรั่งมีถิ่นกำเนิดในทวีปอเมริกาใต้โดยเฉพาะตอนใต้ของประเทศชิลี ในปัจจุบันมีการปลูกอย่างแพร่หลายทั่วโลก ในแถบเอเชียพบที่มีการปลูกมันฝรั่งที่ประเทศอินเดียเมื่อศตวรรษที่ 17 และที่ญี่ปุ่นในปี ค.ศ. 1766 ในเวลาเดียวกันนี้ชาวดัตช์ได้นำไปปลูกที่เกาะชวา เนื่องจากเป็นพืชที่ต้องการอากาศเย็นในการเจริญเติบโต คือต้องการอุณหภูมิระหว่าง 16-20 องศาเซลเซียส สำหรับการเจริญเติบโตของหน่อหรือต้นอ่อน (sprout) ทั้งยังต้องการกลางวันสั้นและอุณหภูมิต่ำเพื่อกระตุ้นการสร้างหัวจึงมีการเพาะปลูกทางภาคเหนือของประเทศไทย ตามรายงานของมาโนช (2525) กล่าวไว้ว่า ก่อนปี พ.ศ. 2495 มีการปลูกมันฝรั่งโดยชาวจีนอพยพ (จีนฮ้อ) และชาวเขาที่อาศัยอยู่บริเวณภูเขาในเขตจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย พันธุ์ที่ใช้ปลูกสันนิษฐานว่ามาจากประเทศพม่า เป็นที่รู้จักกันตามภาษาพื้นเมืองว่า "อาลู" เข้าใจว่าพันธุ์นี้อาจเป็นพันธุ์เดียวกับพันธุ์พื้นเมืองของอินเดียคือพันธุ์ Alu ต่อมาได้มีการขยายบริเวณปลูกพันธุ์ดังกล่าวนี้ออกไปมากขึ้นทั่วบริเวณภาคเหนือเป็นเวลานานหลายสิบปีจนได้ชื่อว่าเป็นพันธุ์พื้นเมือง และภายหลังถูกทดแทนด้วยมันฝรั่งพันธุ์ต่างประเทศที่มีคุณภาพและผลผลิตที่สูงกว่า

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2532) รายงานไว้ว่า จังหวัดเชียงใหม่ผลิตมันฝรั่งได้มากที่สุดในประเทศไทย ได้ผลผลิตคิดเป็นร้อยละ 90 ของผลผลิตมันฝรั่งทั้งประเทศ การผลิตมันฝรั่งของ ไทยมีทั้งผลิตเพื่อบริโภคสดและผลิตเพื่อส่ง โรงงานแปรรูป การผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.97 ต่อปี ตั้งแต่ปี 2525/26 ถึง 2529/30 ในปี 2530/31 ผลผลิตมันฝรั่งมีประมาณ 10,000 ตัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนคิดเป็นร้อยละ 1.36 เพราะมีการนำเข้าหัวพันธุ์จากต่างประเทศเข้ามาเพาะปลูกมากขึ้น หัวพันธุ์ที่นำเข้ามา มี 2 ลักษณะคือพันธุ์สปันต้า (Spunta) ผลิตเพื่อบริโภคสด และพันธุ์เคนเนเบค (Kennebec) ผลิตเพื่อป้อน โรงงานแปรรูป สำหรับในฤดูเพาะปลูก 2532/33 จังหวัดเชียงใหม่มีพื้นที่เพาะปลูกประมาณ 6,049 ไร่ ได้ผลผลิต 16,332 ตัน หรือเฉลี่ย 2,700 กิโลกรัมต่อไร่ (กรมส่งเสริมการเกษตร 2533)

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนามันฝรั่ง ในประเทศไทย ได้แก่ ปัญหาด้านการผลิต กล่าวคือต้องสั่งซื้อหัวพันธุ์จากต่างประเทศทำให้ต้นทุนการผลิตสูง แนวทางแก้ไขจึงควรเร่งรัดการผลิตหัวพันธุ์ที่มีคุณภาพดีทดแทนการนำเข้า เพื่อใช้ผลิตมันฝรั่งบริโภคสดและมันฝรั่งแปรรูป ได้มีการวิจัยและค้นคว้าวิธีการผลิตหัวมันฝรั่งที่มีคุณภาพดี เพื่อสนองความต้องการของเกษตรกรที่จะนำไปใช้ปลูก และลดต้นทุนการปลูกลง โดยวิธีการปักชำและต้นจากเมล็ด อย่างไรก็ตามยังมีความจำเป็นต้องศึกษาให้แน่ชัดว่าเมื่อปลูกในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันทั้ง ในฤดูฝนและฤดูหนาว จะมีผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตตลอดจนความสามารถในการให้ผลผลิตของมันฝรั่งมากน้อยเพียงใด การศึกษาถึง การเจริญเติบโตในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันนี้ อาจใช้เป็นแนวทางหรือใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่ง ในประเทศไทยให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ดังนั้น การทดลองครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาและวิเคราะห์การเจริญเติบโตและผลผลิตของมันฝรั่งที่ปลูกจากต้นปักชำ จากเมล็ด และจากหัวพันธุ์ ในสภาพแวดล้อมเมื่อปลูกในฤดูฝนและฤดูหนาว
2. นำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปศึกษาความเป็นไปได้ในการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่ง และการผลิตมันฝรั่งเพื่อการอุตสาหกรรม